

Studia Biblica Slovaca

Ročník 7

2015

Číslo 1

Offprint

Studia Biblica Slovaca je recenzovaný vedecký časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník VII (2015), číslo 1

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Vedecké kolégium/Advisory board: Reimund BIERINGER (Leuven, B) – Georg BRAULIK OSB (Wien, A) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra) – Massimo GRILLI (Roma, I) – Leslie HOPPE OFM (Chicago, USA)

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (Baďin)

Redaktor pre recenzie: František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie)

Redakčná rada/Editorial board: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Juraj FENÍK (Košice) – Sr. Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok) – Róbert JAGER (Košice) – Jozef JANČOVIČ (Bratislava) – Peter JUHÁS (Wien, A) – Branislav KLUSKA (Ružomberok) – Róbert LAPKO (Košice) – Libor MAREK (Roma, I) – Jaroslav RINDOŠ (Bratislava) – Milan SOVA (Bratislava) – Jozef TIŇO (Bratislava) – Sr. Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Výkonný redaktor: Martina Korytiaková

Jazyková úprava: Dušan Rončák

Obálka: Martin Mičko

Na príprave publikácie sa podieľal aj Sr. Maryluke Addiman CJ a Miroslav Varšo.

Príspevky v slovenčine, češtine a v angličtine (od zahraničných autorov), alebo knihy na recenziu prosíme adresovať na adresu redakcie *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 Baďin (Slovakia), redakcia@biblica.sk.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe, podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word. Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený abstraktom a jeho anglickou verzou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine/češtine a angličtine, zoznamom bibliografie a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Upresňujúce podmienky pre prispievateľov sú dostupné www.biblica.sk.

Články časopisu sú abstrahované v troch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591, *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877 a *Elenchus of Biblica*.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014

Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 6/2015.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

a afrických štátov ako i z Latinskej Ameriky. Zo Slovenska sa ho zúčastnili štyria biblisti – Branislav Kluska, Štefan Novotný, Blažej Štrba a Rastislav Štuller. Prednášky a semináre boli vždy spojené s diskusiou, ktorá umožnila viaceré aspekty prehliť. Na záver celého seminára prebehla panelová diskusia moderovaná novým rektorom Pápežského biblického inštitútu Michaelom Kolarčíkom venovaná priamo otázke spôsobu vyučovania Evanjelií podľa Marka a Matúša. Vedenie Pápežského biblického inštitútu chce i naďalej pokračovať v započatej tradícii a budúci rok bude seminár venovaný Múdroslovným knihám Starého zákona.

Branislav Kluska

V Krakove sa diskutovalo o najnovšom dokumente Pápežskej biblickej komisie

Pápežská univerzita Jána Pavla II. v Krakove zorganizovala konferenciu na tému „Akým spôsobom je Sväté písmo inšpirované?“. Podujatie sa uskutočnilo 5. marca 2015 na pôde spomínanej univerzity. Konferencia sa zamerala na predstavenie najnovšieho dokumentu Pápežskej biblickej komisie *Inšpirácia a pravdivosť Svätého písma*, vydaného v roku 2014.

Hlavným prednášajúcim celého podujatia bol prof. Henryk Witezyk, člen Pápežskej biblickej komisie, ktorý sa priamo podieľal na príprave dokumentu. Vo svojom referáte poukázal na nový prístup komisie k téme inšpirácie Svätého písma. Po jeho vystúpení nasledovali ďalšie príhovory pozvaných hostí. Z Univerzity Palackého v Olomouci sa doc. Petr Chalupa zamerl na hermeneutický problém násilia v Knihe Ester. Po ňom Dr. Piotr Blajer zo Studium Biblicum Franciscanum v Jeruzaleme priblížil pravdivosť a spoľahlivosť učenia v prológu Lukášovho evanjelia (Lk 1,1-4). Po prednesených príspevkoch nasledovala diskusia. Otázky smerovali na hlavného prednášateľa prof. Witezyka.

Druhý blok otvoril doc. František Trstenský z Katolíckej univerzity v Ružomberku a vo svojom príspevku analyzoval chápanie inšpirácie na základe výrazu *theópneustos* v 2Tim 3,16. Prof. Stanislav Vojtko z Trnavskej univerzity predniesol tému: „*Návrat k neopatristickej exegéze ako k jednotiacemu momentu medzi inšpirovanými textami Písma a posvätnou Tradíciou*“. Prof. Roman Bogacz z Pápežskej univerzity Jána Pavla II. v Krakove zvolil praktickú aplikáciu dokumentu a hovoril o inšpirácii Svätého písma v pastoračnej práci.

Po prednesení príspevkov nasledovala opäť diskusia. Otázky sa zväčša zameriavali na metodiku tvorby samotného dokumentu a novosti, ktoré prináša pre prácu biblistov a teológov. Po obede nasledovala moderovaná panelová diskusia

s účasťou viacerých biblistov a teológov. Svoje postrehy predniesli doc. Stanisław Wronka, doc. Bogdan Zbroja, Dr. Roman Mazur, Dr. Marcin Majewski, Dr. Wojciech Węgrzyniak a prof. Stanisław Hałas.

Konferencia zameraná na predstavenie najnovšieho dokumentu Pápežskej biblickej komisie otvára možnosť zorganizovať podobnú akciu aj na Slovensku.

František Trstenský

Konferencia „Pád Jeruzalema a vznik Tóry“

V dňoch 27. – 28. marca 2015 sa na Pápežskom biblickom inštitúte za finančnej spoluúčasti washingtonskej Georgetown University konala medzinárodná biblická konferencia na tému „Pád Jeruzalema a vznik Tóry“. Sedemnást prednášajúcich z celého sveta, spomedzi najlepších biblistov, akých dnešný svet môže ponúknuť, sústredilo svoju pozornosť na najdramatickejšiu udalosť v dejinách izraelského národa, akou pád Jeruzalema vplyvom Neobabylonskej ríše bezpochyby bol. Táto udalosť zo 6. storočia pred Kristom otriasla celkovým kultúrno-politickým a zvlášť náboženským povedomím vyvoleného národa a mala rozhodujúci vplyv na formáciu a redakčný proces Starého Zákona, zvlášť Pentateuchu alebo židovskej Tóry, ako aj mnohých ďalších kníh starozákonnej Biblie. Ak by k pádu Jeruzalema nedošlo, nemali by sme dnes Starý Zákon v podobe, v akej ho máme. V nasledujúcich riadkoch ponúkam, nakoľko je to možné, stručný prierez príspevkami jednotlivých prednášajúcich účastníkov konferencie. Konferencie sa zúčastnilo asi 130 ďalších poslucháčov.

Israel Finkelstein (Tel Aviv) rozdelil svoju prednášku do dvoch častí: v prvej časti predložil archeologické údaje a v druhej ponúkol niekoľko „ilustrácií“, ako ich sám nazval, k interpretácii dejín vzniku Tóry. Za zaujímavý označil časový údaj, ktorý sa vzťahuje na šírenie Písma: až v 8. stor. pred Kr.; najvýznamnejšie objavenie sa písomnej aktivity je umiestniteľné do 7. stor. pred Kr. Naopak, v období pádu a po páde Jeruzalema¹, teda v babylonskom a perzskom období, prakticky neexistujú archeologické dôkazy o písomnej aktivite: v období od r. 586 do r. 350 pred Kr. nenachádzame žiadne ostraká, nadpisy, atď.

Lester Grabbe (Hull) sa predstavil ako jediný odporca dokumentárnej teórie. Kolekcia textov Pentateuchu nachádza v SZ odozvu v podobe citácie či parafrázovania až u Sirachovho syna (Sir 44,1–49,16). Pentateuch je, zdá sa,

¹ Zničenie ohňom je evidentné len v lokalitách v blízkosti chrámu; neexistujú znaky rozsiahlejšieho nivočenia.

Obsah

Štúdie

<i>Miroslav VARŠO</i>	
Deuternomistická právna frazeológia	1-21
<i>Blažej ŠTRBA</i>	
Lútostivý a milostivý Boh. Komparácia slovenských prekladov niektorých charakteristík Boha s ich hebrejským originálom	22-59
<i>Massimo GRILLI</i>	
„Naplnenie“ ako hermeneutická kategória Evanjelia podľa Matúša	60-74
<i>Henry Ansgar KELLY</i>	
Druhy exorcizmu v Biblii a v Cirkvi	75-87
<i>Andrea KOREČKOVÁ</i>	
Negatívna predstava života žien v záhrobí podľa gréckych náhrobných kameňov a komparácia s novozákonnými dokladmi o úmrtí žien	88-102
Abstrakty a recenzie	103-139
Správy a oznamy	140-154

Obsah

Štúdie

<i>Miroslav VARŠO</i> Deuteronomistická právna frazeológia	1-21
<i>Blažej ŠTRBA</i> Ľútostivý a milostivý Boh. Komparácia slovenských prekladov niektorých charakteristík Boha s ich hebrejským originálom	22-59
<i>Massimo GRILLI</i> „Naplnenie“ ako hermeneutická kategória Evanjelia podľa Matúša	60-74
<i>Henry Ansgar KELLY</i> Druhy exorcizmu v Biblii a v Cirkvi	75-87
<i>Andrea KOREČKOVÁ</i> Negatívna predstava života žien v záhrobí podľa gréckych náhrobných kameňov a komparácia s novozákonnými dokladmi o úmrtí žien	88-102
Abstrakty a recenzie	103-139
Správy a oznamy	140-154